

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Αντιμετώπιση της παραβατικότητας στην Κοινωνική Ασφάλιση και στην αγορά εργασίας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας»

Ι. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νοσχ, όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, αποτελείται από τρία (3) Μέρη (Πρώτο, Δεύτερο και Τρίτο), τα οποία διαρθρώνονται σε δέκα (10) Κεφάλαια και εβδομήντα οκτώ (78) άρθρα.

Α. Με τις διατάξεις του Μέρους Πρώτου υπό τον τίτλο «Αντιμετώπιση της παραβατικότητας στην Κοινωνική Ασφάλιση» (άρθρα 1-20) θεσπίζονται διατάξεις που αφορούν τη δημιουργία και λειτουργία του Συστήματος «Αριάδνη» (Κεφάλαιο 1, άρθρα 1-8), τη θέσπιση αυστηρότερων ποινών της πειθαρχικής αντιμετώπισης παραβατικών συμπεριφορών κατά των Ασφαλιστικών Οργανισμών, του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και των νομικών προσώπων εποπτείας του Υπουργείου Εργασίας (Κεφάλαιο 2, άρθρα 9-13), καθώς και την ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών και την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, της γραφειοκρατίας και της φοροδιαφυγής (Κεφάλαιο 3, άρθρα 14-20).

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου 1 (άρθρα 1-8) προβλέπεται η δημιουργία του Συστήματος «Αριάδνη». Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 1), σκοπός του συστήματος αυτού είναι ο αποκλεισμός φαινομένων παραβατικότητας όσον αφορά τη λήψη συνταξιοδοτικών και άλλων κοινωνικών παροχών, ώστε να παύσουν οι «διαρροές» πόρων του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και να εκλείψει η ανάγκη διενέργειας απογραφής συνταξιούχων στο μέλλον. Με τη δημιουργία του εν λόγω συστήματος επι-

χειρείται ο ανασχεδιασμός και η οργάνωση των διαδικασιών σχετικώς με τη διοικητική αποτύπωση των πράξεων μεταβολής της δημογραφικής και οικογενειακής κατάστασης των ασφαλισμένων (γέννηση, γάμος, σύμφωνο συμβίωσης, διαζύγιο και θάνατος), καθώς και η διασφάλιση της άμεσης και έγκυρης μετάδοσης των σχετικών πληροφοριών στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Συγκεκριμένως, προβλέπεται η δημιουργία Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Ληξιαρχικών Πράξεων στο Υπουργείο Εσωτερικών, όπου θα τηρείται και η κεντρική βάση δεδομένων του. Με το εν λόγω Σύστημα θα διασυνδέονται και θα αντλούν στοιχεία από αυτό οι οριζόμενοι στο Νσχ φορείς, όπως η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ., κ.ά.. Επίσης, προβλέπεται ότι οι εν λόγω φορείς θα παρέχουν στη Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης και Ηλεκτρονικής Επεξεργασίας Στοιχείων του Υπουργείου Εσωτερικών άμεση και συνεχή πρόσβαση στα αρχεία τους, προκειμένου να καταστεί δυνατή η διασταύρωση και η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων στο Σύστημα Διαχείρισης Ληξιαρχικών Πράξεων (άρθρα 1 και 4 παρ. 2). Περαιτέρω, προβλέπεται η διενέργεια ελέγχων για τη διασταύρωση των στοιχείων τα οποία θα συγκεντρώνονται στη βάση δεδομένων του Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Ληξιαρχικών Πράξεων με τα αρχεία συντάξεων που τηρεί η Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες από τις ανωτέρω διασταυρώσεις προκύπτει μεταβολή στα στοιχεία προσωπικής κατάστασης προσώπων (θάνατος, γάμος, σύμφωνο συμβίωσης, διαζύγιο ή λύση συμφώνου συμβίωσης), η οποία δεν συνάδει με τις καταβαλλόμενες παροχές, η Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε. προβαίνει στην άμεση αναστολή της καταβολής τους και, ταυτοχρόνως, ενημερώνει τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και τον αρμόδιο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Κ.Α.), προκειμένου να προβούν αυτοί στις σχετικές ενέργειες (αναστολή ή διακοπή ασφαλιστικής κάλυψης, καταβολής παροχών και επιδομάτων) (άρθρο 2). Με τις διατάξεις του άρθρου 3 θεσπίζεται υποχρέωση της Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε. να προβαίνει σε μηνιαίες διασταυρώσεις των αρχείων της με τα μητρώα του Εθνικού Συστήματος Πληρωμών Συντάξεων, του Α.Μ.Κ.Α. και της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, ενώ με τις διατάξεις του άρθρου 4 τροποποιούνται και συμπληρώνονται διατάξεις του ν. 344/1976 «Περί ληξιαρχικών πράξεων». Μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι οι ληξιαρχικές πράξεις τυπώνονται αποκλειστικώς από το Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Ληξιαρχικών Πράξεων και φέρουν χαρακτηριστικό ασφαλείας, θεσπίζεται υποχρέωση αναγραφής του Α.Μ.Κ.Α. και του Α.Φ.Μ. στις ληξιαρχικές πράξεις γέννησης, γάμου και συμφώνου συμβίωσης, καταργείται η έκδοση άδειας ταφής και ορίζεται ότι, για τον ενταφιασμό προσώπου, απαιτείται η προσκόμιση της ληξιαρχικής πρά-

ξης θανάτου στην οποία αναγράφεται, μεταξύ άλλων, και ο ακριβής τόπος ενταφιασμού, η ημερομηνία και η ώρα του. Περαιτέρω, επανακαθορίζονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις σε περίπτωση παράλειψης δήλωσης ληξιαρχικών γεγονότων και θεσπίζεται αστική ευθύνη για κάθε ζημία που προκαλείται στο Δημόσιο από υπαλλήλους των Δήμων οι οποίοι παραλείπουν να εκδώσουν ληξιαρχική πράξη ή την εκδίδουν κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων. Τέλος, με τις διατάξεις των άρθρων 5, 6 και 7 τροποποιούνται διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας που αφορούν τις άδειες ταφής και την τήρηση των ληξιαρχικών βιβλίων των Δήμων, ενώ στο άρθρο 8 περιλαμβάνονται οι καταργούμενες δια του παρόντος Κεφαλαίου διατάξεις και ορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος τους.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου 2 (άρθρα 9 - 13) ρυθμίζονται ζητήματα ποινικής, πειθαρχικής και αστικής ευθύνης από παράνομες συμπεριφορές που ζημιώνουν Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, τον ΕΟΠΥΥ και άλλα νομικά πρόσωπα εποπτευόμενα από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου 3 (άρθρα 14 - 20) επεκτείνονται στην «έρευνα, πρόληψη και καταστολή της αδήλωτης και της ανασφάλιστης εργασίας και της εισφοροδιαφυγής ακόμα και στις περιπτώσεις που δεν συνιστούν αξιόποινες πράξεις» (άρθρο 16 του Νσχ), οι αρμοδιότητες της Υποδιεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας της Υπηρεσίας Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (ΥΠ.Ο.Α.Δ.Η.Ε., π.δ. 9/2011)

Θεσπίζεται (άρθρο 17) «Πιστοποιητικό Ασφαλιστικής Συμμόρφωσης», κατά το πρότυπο του «φορολογικού πιστοποιητικού» του άρθρου 82 παρ. 5 του ν. 2238/1994, και ρυθμίζεται η συνεργασία της «Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.» («Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία» του ν. 3607/2007) με τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και οι αρμοδιότητες της ως άνω εταιρείας εν σχέσει προς τους μη απογραφέντες, κατά τα έτη 2011, 2012 και 2013, συνταξιούχους (άρθρο 18).

Β. Με τις διατάξεις του Μέρους Δεύτερου (άρθρα 21-40) υπό τον τίτλο «Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.), Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) και άλλες διατάξεις εργασιακών ζητημάτων» ρυθμίζονται θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Κεφάλαιο 1, άρθρα 21-24), θέματα σχετικώς με τη φύση, τον σκοπό και τη λειτουργία του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ., Κεφάλαιο 2, άρθρα 25-35), μεταξύ των οποίων η ένταξη αρμοδιοτήτων που ασκούσαν οι καταργηθέντες Οργανισμοί Εργατικής Κατοικίας και

Εργατικής Εστίας (Ο.Ε.Κ. και Ο.Ε.Ε.) στον Οργανισμό και η υπεισέλευση του Ο.Α.Ε.Δ., ως καθολικού διαδόχου, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των καταργηθέντων Ο.Ε.Ε. και Ο.Ε.Κ., η διεύρυνση της σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Α.Ε.Δ. με τη συμμετοχή εκπροσώπου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.), θέματα που αφορούν τις εισφορές οι οποίες καταβάλλονται υπέρ των κλάδων και λογαριασμών του Ο.Α.Ε.Δ. και την προστασία της ακίνητης περιουσίας του Οργανισμού, καθώς και ειδικότερα ζητήματα προστασίας των ελεγκτών του Οργανισμού, και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (Κεφάλαιο 3, άρθρα 36-40), όπως, μεταξύ άλλων, διατάξεις οι οποίες αφορούν την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, την αναγνώριση του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.) ως ισότιμου κοινωνικού εταίρου, τη σύσταση οκτώ (8) Υπηρεσιακών και Κοινών Υπηρεσιακών Συμβουλίων στα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας, και την επιβολή της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης της παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 3986/2011 και στο προσωπικό των θυγατρικών επιχειρήσεων των Τραπεζών ή των συνδεδεμένων με αυτές εταιρειών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο με τις Τράπεζες.

Γ. Με τις διατάξεις του Μέρους Τρίτου υπό τον τίτλο «Διατάξεις για την Κοινωνική Ασφάλιση» (άρθρα 41-78) ρυθμίζονται οργανωτικά θέματα Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και εποπτευόμενων φορέων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται θέματα της Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε., ζητήματα των Διοικητικών Συμβουλίων των Ταμείων Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιδρυμάτων Εμπορικού Ναυτικού (Τ.Ε.Α.Π.Ι.Ε.Ν.), Ασφάλισης Υπαλλήλων Τραπεζών και Επιχειρήσεων Κοινής Ωφέλειας (Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω.) και των Οργανισμών Περίθαλψης Ασφαλισμένων Δημοσίου (Ο.Π.Α.Δ.), επί μέρους θέματα του Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (Ε.Τ.Α.Π.- Μ.Μ.Ε.) και του Εθνικού Οργανισμού Παροχών Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), η βελτίωση της διαδικασίας απόδοσης του βοηθήματος στους ασφαλισμένους του Ο.Α.Ε.Ε, του Ε.Τ.Α.Α. και του Ε.Τ.Α.Π.- Μ.Μ.Ε., η ασφάλιση των αιρετών οργάνων των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμίδας, καθώς και θέματα μίσθωσης ακινήτων μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλισης (Κεφάλαιο 1, άρθρα 41-60), θέματα λειτουργίας Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (Κεφάλαιο 2, άρθρα 61-67), ζητήματα Ο.Γ.Α., και, ιδίως, ο διακανονισμός των καθυστερούμενων οφειλών (Κεφάλαιο 3, άρθρα 68-70), καθώς και επί μέρους ζητήματα αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Κεφάλαιο 4, άρθρα 71-78).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 4

α) Με τις διατάξεις των παρ. 1, 2, 3 και 4 του προτεινόμενου άρθρου προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι στο Υπουργείο Εσωτερικών δημιουργείται Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Ληξιαρχικών Πράξεων. Στο σύστημα αυτό επιτρέπεται η είσοδος μόνο διαπιστευμένων χρηστών μέσω κωδικών πρόσβασης που παρέχει η Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης και Ηλεκτρονικής Επεξεργασίας Στοιχείων του Υπουργείου Εσωτερικών. Οι διαπιστευμένοι χρήστες εισέρχονται στο πληροφοριακό σύστημα για να καταχωρίζουν, αναζητούν, τροποποιούν, επεξεργάζονται, παρακολουθούν και εκτυπώνουν όλες τις ληξιαρχικές πράξεις που εκδίδονται από τα κατά τόπους αρμόδια ληξιαρχεία της χώρας. Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, οι υπηρεσίες Ποινικού Μητρώου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η ανώνυμη εταιρεία «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία» (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.), η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), ο Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), καθώς και κάθε άλλος διαπιστευμένος φορέας αντλούν από τη κεντρική βάση δεδομένων, αυτομάτως, ληξιαρχικά στοιχεία πολιτών αποκλειστικώς για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους [ο χρησιμοποιούμενος όρος «αυτοματοποιημένα» πρέπει να αντικατασταθεί από τον όρο «αυτομάτως»]. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να καθορίζονται και άλλοι διαπιστευμένοι φορείς που αντλούν στοιχεία από την κεντρική βάση δεδομένων. Οι ληξιαρχικές πράξεις τυπώνονται αποκλειστικώς από το Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Ληξιαρχικών Πράξεων και φέρουν χαρακτηριστικό ασφαλείας που παράγεται αυτομάτως από το πληροφοριακό σύστημα. Ο ληξιαρχός υποχρεούται να εισάγει στο πληροφοριακό σύστημα και κάθε άλλο στοιχείο υποδεικνυόμενο από τους διαπιστευμένους φορείς προς εξυπηρέτηση των σκοπών λειτουργίας τους.

Επισημαίνεται σχετικώς ότι τα στοιχεία που αναφέρονται ειδικότερα στην υπαγωγή των υποκειμένων στις κοινωνικές ασφαλίσσεις συνιστούν καταρχήν ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον παρέχουν πληροφορίες ως προς την κατάσταση της υγείας των υποκειμένων ή την κοινωνική πρόνοια (ήτοι, δεδομένα αφορώντα εν γένει σε κοινωνικοασφαλιστικές παροχές σχετιζόμενες προς τη λήψη από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, επί παραδείγματι, ορφανά, αναπήρους, ανέργους, ειδικών παροχών και επιδομάτων από το κράτος, όπως είναι, επί παραδείγματι, η ιδιότητα προσώπου ως ανέργου ή/και δικαιούχου επιδόματος κοινωνικής πρόνοιας από τον Ο.Α.Ε.Δ.. Βλ. και ΕφΑθ 673/2009, συμφώνως προς την οποία, τα στοιχεία α-

σφάλισης και τα ποσά τα οποία λαμβάνει κάθε επιδοτούμενος άνεργος από τον Ο.Α.Ε.Δ. αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα (βλ. Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, της 10.10.2011, επί του Νσχ «Ανασυγκρότηση Φορέων Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Κέντρα Αποκατάστασης, Αναδιάρθρωση Ε.Σ.Υ. και άλλες διατάξεις» (ν. 4025/2011), παρ. υπ' αριθμ. 11).

Υπό το φως των ανωτέρω και δεδομένου ότι, όπως ήδη αναφέρθηκε, πρόσβαση στην ανωτέρω βάση δεδομένων δύναται να επιτραπεί, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, και σε άλλους φορείς εκτός των οριζόμενων στις διατάξεις του Νσχ, ο δε ληξιαρχος υποχρεούται να εισάγει στο πληροφοριακό σύστημα και κάθε άλλο στοιχείο υποδεικνυόμενο από τους διαπιστευμένους φορείς προς εξυπηρέτηση των σκοπών λειτουργίας τους, στο μέτρο που τα υποδεικνυόμενα στοιχεία από τους διαπιστευμένους φορείς αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, πρέπει να καταστεί σαφές ποιοί άλλοι φορείς δύνανται να λάβουν διαπίστευση, ποιές κατηγορίες δεδομένων είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται στο πληροφοριακό σύστημα πλην των οριζόμενων στο Νσχ και τον ν. 344/1976 ληξιαρχικών στοιχείων, όπως και να εξειδικεύεται κάθε φορά ο υπηρετούμενος σκοπός λειτουργίας των φορέων χάριν του οποίου διευρύνονται οι κατηγορίες δεδομένων που εισάγονται στο πληροφοριακό σύστημα. Σε κάθε περίπτωση, η εφαρμογή των προτεινόμενων διατάξεων τελεί υπό την επιφύλαξη του ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

β) Κατά την παρ. 12 του προτεινόμενου άρθρου, «στη ληξιαρχική πράξη σημειώνεται από το ληξιαρχο, με βάση τη δήλωση του δηλούντος το θάνατο και ο ακριβής τόπος ενταφιασμού, καθώς και η ημερομηνία και η ώρα αυτού». Επίσης, στην παρ. 13 ορίζεται ότι: «Δεν επιτρέπεται ο ενταφιασμός προσώπου χωρίς την προσκόμιση της ληξιαρχικής πράξης θανάτου αυτού στην οποία πρέπει να αναφέρεται ο ακριβής τόπος ενταφιασμού, καθώς και η ημερομηνία και η ώρα αυτού». Τέλος, συμφώνως προς την παρ. 14, «όποιος κατά παράβαση του παρόντος νόμου διενεργεί ενταφιασμό χωρίς την προηγούμενη σύνταξη ληξιαρχικής πράξης θανάτου», τιμωρείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα.

Σχετικώς επισημαίνεται ότι, συμφώνως προς την ισχύουσα νομοθεσία, σκοπός των ληξιαρχικών πράξεων είναι η πιστοποίηση και καταγραφή συγκεκριμένων κρίσιμων γεγονότων τα οποία έχουν ήδη λάβει χώρα και αφορούν την κατάσταση του φυσικού προσώπου. Διά της προτεινόμενης διάταξης παρέχεται η δυνατότητα να βεβαιώνονται εκ των προτέρων με τη ληξιαρχική πράξη γεγονότα τα οποία δεν έχουν ακόμη λάβει χώρα, όπως, εν προκειμένω, ο ενταφιασμός θανόντος σε συγκεκριμένο τόπο, ημερομηνία και ώρα. Συναφώς γεννάται προβληματισμός ως προς τις έννομες συνέπειες της προς ψήφιση διάταξης, εάν ληφθεί υπόψη η πιθανότητα να μην πραγ-

ματοποιηθεί, τελικώς, για κάποιον λόγο, ο ενταφιασμός κατά τον χρόνο και στον τόπο που είχε αρχικά δηλωθεί και σημειωθεί στην ληξιαρχική πράξη θανάτου.

Εξ άλλου, εάν δεν προβλέπεται ενταφιασμός, αλλά, λ.χ., διάθεση του σώματος του θανόντος για ερευνητικούς σκοπούς ή αποτέφρωση του νεκρού, συμφώνως προς το άρθρο 35 του ν. 3448/2006, τίθεται το ερώτημα τι ακριβώς θα σημειώνεται στη ληξιαρχική πράξη θανάτου, δεδομένου ότι ο ενταφιασμός αναφέρεται στην υπό ψήφιση διάταξη ως υποχρεωτικό περιεχόμενο της ληξιαρχικής πράξης θανάτου. Το ζήτημα χρήζει διευκρίνισης και εκ του ότι στην εκδοθείσα, για την περίπτωση της αποτέφρωσης του νεκρού, κατ' εξουσιοδότηση του ως άνω άρθρου, υπ' αριθ. 20232/10.5.2010 κοινή υπουργική απόφαση (Φ.Ε.Κ. Β' 745), προβλέπεται η δυνατότητα διασποράς της τέφρας είτε σε χώρο που επιθυμούσε εν ζωή ο νεκρός είτε σε ειδικό χώρο ενθύμησης ή η ταφή της τέφρας σε ειδικούς χώρους των κέντρων αποτέφρωσης νεκρών πέραν των κοιμητηρίων (άρθρο 2 της υπ' αριθ. 20232/10.5.2010 κοινής υπουργικής απόφασης).

Περαιτέρω, εφόσον με το προς ψήφιση άρθρο καταργείται η άδεια ταφής που εκδίδει ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος της Κοινότητας όπου συνέβη ο θάνατος ή μεταφέρθηκε ο νεκρός για ενταφιασμό (συμφώνως προς την καταργούμενη δια του παρόντος παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 344/1976), πρέπει να διευκρινισθεί ποιά είναι η αρμόδια αρχή στην οποία θα προσκομίζεται πλέον η ληξιαρχική πράξη θανάτου συμφώνως προς την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 13 του παρόντος, ώστε να πραγματοποιηθεί ο ενταφιασμός.

γ) Κατά το άρθρο 49Α που προτείνεται να προστεθεί στον ν. 344/1976, «1. Υπάλληλοι του Δήμου, οι οποίοι παραλείπουν να προβούν στην έκδοση ληξιαρχικής πράξης ή εκδίδουν αυτή κατά παράβαση των κειμένων διατάξεων, ευθύνονται για κάθε θετική ζημία που προξένησαν στο Δημόσιο. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη του αρμοδίου οργάνου Διοίκησης του φορέα που ζημιώθηκε».

Συναφώς επισημαίνεται ότι κατ' άρθρο 44 του ν. 3584/2007 (Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων) «1. Ο υπάλληλος ευθύνεται έναντι του Ο.Τ.Α. στον οποίο υπηρετεί για κάθε θετική ζημία την οποία προξένησε σε αυτόν από δόλο ή βαριά αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του (...) Δεν θεωρείται ότι συντρέχει περίπτωση δόλου ή βαριάς αμέλειας όταν ο υπάλληλος εκτελεί αποφάσεις των οικείων συλλογικών οργάνων, οι οποίες έχουν κριθεί νόμιμες από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας (...) 2. Σε περίπτωση δόλου του υπαλλήλου, αυτός παραπέμπεται υποχρεωτικώς από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε περίπτωση βαριάς αμέλειας, αν ο υπάλληλος παραπεμφθεί, το Ελεγκτικό Συνέδριο, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, μπορεί να καταλογίσει σε αυτόν

μέρος μόνο της ζημιάς που επήλθε στον Ο.Τ.Α. ή της Αποζημίωσης που ο τελευταίος υποχρεώθηκε να καταβάλει».

Περαιτέρω, βαριά αμέλεια υφίσταται «όταν η συμπεριφορά του υπαλλήλου αποκλίνει σημαντικά κατά τρόπο ουσιώδη και αδικαιολόγητο από την συμπεριφορά που οφείλει να επιδείξει ο μέσος συνετός άνθρωπος που ανήκει στον ίδιο (επαγγελματικό, κοινωνικό κ.ά.) κύκλο με τον αποζημιωτικά ευθυνόμενο υπάλληλο, λόγω μη καταβολής εκ μέρους του της απαιτούμενης επιμέλειας» (ΕλΣ IV Τμήμα 1825/2008).

Υπό το φως των ανωτέρω, θα έπρεπε να διευκρινισθεί εάν, εν προκειμένω, ο δημοτικός υπάλληλος ευθύνεται έναντι του Δημοσίου ακόμη και για ελαφριά αμέλεια.

2. Επί των άρθρων 8 παρ. 1 και 77 περ. α)

α) Στην παρ. 1 του άρθρου 8 του παρόντος υπό τον τίτλο «Κατάργηση διατάξεων ληξιαρχείων αναφέρονται οι σχετικές με το Κεφάλαιο 1 (άρθρα 1-7) διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας που καταργούνται: «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται οι υποπεριπτώσεις 1, 2 και 3 της περίπτωσης στ΄ του άρθρου 4 του ν. 344/1976, η περίπτωση ζ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 34 του ν. 344/1976, τα άρθρα 36 και 37 του ν. 344/1976, η περίπτωση β΄ του άρθρου 48 και η παράγραφος 2 του άρθρου 81 του ν. 3996/2011 (Α΄ 170)». Επισημαίνεται ότι στις καταργούμενες διατάξεις περιλαμβάνεται η περίπτωση β΄ του άρθρου 48 του ν. 344/1976, και όχι του ν. 3996/2011.

Συνεπώς, προς αποφυγή προβλημάτων κατά την εφαρμογή της διάταξης πρέπει, μετά τη φράση «η περίπτωση β΄ του άρθρου 48», να προστεθούν οι λέξεις «του ν. 344/1976».

β) Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι στην περ. α) του άρθρου 77 του παρόντος επαναλαμβάνονται οι καταργούμενες διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 8. Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να απαλειφθεί μία από τις δύο διατάξεις, δεδομένου ότι έχουν το ίδιο περιεχόμενο.

3. Επί του άρθρου 19

Με το προς ψήφιση άρθρο προβλέπεται ως επιβαρυντική περίπτωση που συνεπάγεται την επιβολή αυστηρότερης διοικητικής κύρωσης, το γεγονός ότι, ως προς τον επιδοτούμενο και απασχολούμενο άνεργο, «έχει προηγηθεί καταγγελία της σύμβασης εργασίας από τον ίδιο εργοδότη».

Σκοπός του νομοθέτη, εν προκειμένω, είναι να καταπολεμηθούν φαινόμενα εικονικών καταγγελιών, σε συνέχεια των οποίων ο εργαζόμενος αποκτά τη δυνατότητα να εισπράττει παρανόμως επιδόματα ανεργίας (βλ. Αιτιολογική Έκθεση επί του άρθρου).

Δεν είναι, εν τούτοις σαφές, εάν σκοπός του προτείνοντος την διάταξη είναι η ανωτέρω επιβαρυντική περίσταση να συντρέχει και όταν δεν υπάρχει άμεση συνάφεια μεταξύ της καταγγελίας και της επαναπασχόλησης του μισθωτού, όταν δηλαδή ο μισθωτός επαναπροσλαμβάνεται μετά την παρέλευση κάποιου χρονικού διαστήματος από την καταγγελία. Θα ήταν ίσως σκόπιμο να προβλεφθεί στην υπό ψήφιση διάταξη συγκεκριμένη χρονική περίοδος από την καταγγελία της σύμβασης εργασίας, εντός της οποίας θα τεκμαίρεται η πρόθεση καταστρατήγησης των νομοθετικών διατάξεων για την επιδότηση ανεργίας και θα συντρέχει η προβλεπόμενη επιβαρυντική περίσταση.

4. Επί του άρθρου 23

Οι εργατικές διαφορές, αναλόγως με το εάν θίγεται το συλλογικό συμφέρον ή όχι, χαρακτηρίζονται ως ατομικές ή συλλογικές. Επίσης, οι εργατικές διαφορές μπορούν να διακριθούν αναλόγως με το εάν αφορούν στην εφαρμογή του ισχύοντος δικαίου ή εάν, αντιθέτως, αφορούν σε άλλα ζητήματα, όπως στη δημιουργία «νέου επαγγελματικού» δικαίου, π.χ., συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Αναλόγως με τη φύση των εργατικών διαφορών προβλέπονται και διαφορετικοί τρόποι επίλυσής τους μέσω της παρέμβασης τρίτων, κατάλληλων προς τούτο προσώπων (Βλ., αναλυτικώς, Κ. Παπαδημητρίου, Η επίλυση των συλλογικών διαφορών εργασίας, 1992, Α. Καζάκου, Η Διαιτησία συλλογικών διαφορών συμφερόντων κατά τον ν. 1876/90, 1998). Υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς προβλέπεται η δυνατότητα τέτοιας παρέμβασης τρίτων προκειμένου να επιτυγχάνεται η επίλυση των εν λόγω διαφορών με ειρηνικό τρόπο.

Έτσι, επί συλλογικών διαφορών, προβλέπεται η επίλυσή τους τόσο μέσω του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας (άρθρο 15 επ. ν. 1876/1990), όσο και μέσω των υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας, με τη διαδικασία της συμφιλίωσης (άρθρο 13 ν. 1876/1990). Επίσης, επί ατομικών διαφορών, δηλαδή διαφορών οι οποίες αφορούν στην εφαρμογή του ισχύοντος δικαίου, προβλέπεται η παρέμβαση των οργάνων του Σ.Ε.Π.Ε. (άρθρο 3 ν. 3996/2011).

Με την υπό ψήφιση διάταξη επιδιώκεται, κατά την αιτιολογική έκθεση, να διαχωρισθεί η υπηρεσία της συμφιλίωσης από τη διαδικασία επίλυσης εργατικών διαφορών. Με τον τρόπο όμως αυτό δημιουργείται μία νέα, τέταρτη, διαδικασία επίλυσης διαφορών εργασίας. Η διαδικασία αυτή χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι η αίτηση υποβάλλεται από οργάνωση εργοδοτών ή εργαζομένων ή από εργοδότη ατομικώς. Μπορεί να αφορά οποιοδήποτε θέμα το οποίο προκαλεί διένεξη ή διαφωνία με αφορμή τη σχέση εργασίας, και αν ακόμη δεν αποτελεί αντικείμενο συλλογικής εργασίας, αρκεί να μην υπάγε-

ται η επίλυσή του στην αρμοδιότητα του Ο.ΜΕ.Δ..

Προβληματισμός γεννάται ως προς τη σχέση της νέας αυτής διαδικασίας επίλυσης εργατικών διαφορών, η οποία χαρακτηρίζεται στην προτεινόμενη διάταξη ως «συμφιλιωτική διαδικασία», με τη διαδικασία της «συμφιλίωσης» που προβλέπεται στο άρθρο 13 του ν. 1876/1990. Και οι δύο διαδικασίες αφορούν «οποιοδήποτε θέμα που προκαλεί διένεξη με αφορμή τη σχέση εργασίας, και αν ακόμη δεν αποτελεί αντικείμενο συλλογικής σύμβασης», η αίτηση υποβάλλεται «από τις οικείες συνδικαλιστικές οργανώσεις ή και από τον εργοδότη ατομικά», ως συμφιλιωτής δε ορίζεται υπάλληλος της αρμόδιας κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας ή της αρμόδιας επιθεώρησης εργασίας (ήδη Σ.Ε.Π.Ε.). Θα μπορούσε να υποθέσει κανείς ότι η νέα «συμφιλιωτική διαδικασία» αντικαθιστά τη «συμφιλίωση» του ν. 1876/1990. Πλην όμως η υπό ψήφιση διάταξη (Α.1.3) παραπέμπει στη διάταξη του άρθρου 13 του ν. 1876/1990, οπότε δεν είναι βάσιμη μια τέτοια υπόθεση.

Περαιτέρω προβληματισμός θα μπορούσε να δημιουργηθεί ως προς τις διαφορές που υπάγονται στη «συμφιλιωτική διαδικασία», για την οποία ορίζεται ότι μπορεί να αφορά οποιοδήποτε θέμα το οποίο προκαλεί διένεξη ή διαφωνία με αφορμή τη σχέση εργασίας, ακόμη και αν δεν αποτελεί αντικείμενο συλλογικής εργασίας. Προκύπτει, δηλαδή, εξ αντιδιαστολής, ότι μπορούν να επιλυθούν, στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, ζητήματα που αποτελούν αντικείμενο συλλογικής σύμβασης εργασίας. Εν συνεχεία, όμως, προβλέπεται ότι συμφιλιωτική διαδικασία δεν διεξάγεται για υποθέσεις αρμοδιότητας του Ο.ΜΕ.Δ., όπως αυτές καθορίζονται στον ν. 1876/1990, οι οποίες παγίως θεωρούνται ότι αφορούν σε σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας (Γ. Λεβέντη, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, 2007, σελ. 548. Ι. Κουκιάδη, Συλλογικές εργασιακές σχέσεις, 2011, τ. 2, σελ. 352, Α. Καζάκου, Η Διαιτησία συλλογικών διαφορών συμφερόντων κατά τον ν. 1876/90, 1998, σελ. 223, Κ. Παπαδημητρίου, Η επίλυση των συλλογικών διαφορών εργασίας, 1992, σελ. 89). Επομένως, είναι δυνατή, βάσει του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 της υπό ψήφιση διάταξης, η προσφυγή στη συμφιλιωτική διαδικασία προκειμένου περί διαφορών που αφορούν στη σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας, ενώ, κατά το δεύτερο εδάφιο της ίδιας διάταξης, κάτι τέτοιο αποκλείεται.

Εξ άλλου, το ότι συμφιλιωτική διαδικασία δεν διεξάγεται για υποθέσεις αρμοδιότητας του Ο.ΜΕ.Δ., όπως αυτές καθορίζονται στον ν. 1876/1990, ορίζεται και στο άρθρο 3 του ν. 3996/2011, πλην όμως δεν δημιουργείται πρόβλημα, καθώς η διαδικασία επίλυσης εργατικών διαφορών που περιγράφεται στον νόμο αυτό αφορούσε «την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας, των όρων συλλογικών ρυθμίσεων ή κανονισμών εργασίας, καθώς και όρων ατομικών συμβάσεων εργασίας», ζητήματα, δηλαδή, που αναμφισβητήτως δεν

υπάγονται στην αρμοδιότητα του Ο.ΜΕ.Δ..

5. Επί του άρθρου 34 παρ. 15

Στην προτεινόμενη διάταξη γίνεται αναφορά στην Επιτροπή η οποία συνιστάται δια της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, ενώ η εν λόγω Επιτροπή συνιστάται δια της παρ. 8 του παρόντος.

6. Επί του άρθρου 35 παρ. 1, 4 και 5γ

α). Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του προς ψήφιση άρθρου ορίζεται ότι «Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου λήγει η θητεία των μελών της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής της παραγράφου 1 του άρθρου 1 της Π.Υ.Σ. 7/28.2.2012 (Α' 39). Οι πράξεις διαχείρισης και εκπροσώπησης των μελών της Διοικούσας Επιτροπής θεωρούνται νόμιμες».

Σημειώνεται ότι, συμφώνως προς το άρθρο 1 της εν λόγω Πράξεως του Υπουργικού Συμβουλίου, «Κατά το μεταβατικό διάστημα λειτουργίας των καταργούμενων από 14.2.2012, με την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν.4046/2012 όπως ισχύει, Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία "Οργανισμός Εργατικής Εστίας (Ο.Ε.Ε.)" και "Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.)", η διάρκεια του οποίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, ορίζεται προσωρινή ενιαία Διοικούσα Επιτροπή, με αρμοδιότητα την τακτοποίηση που αφορά πράξεις λειτουργικής εκκαθάρισης υποχρεώσεων και δικαιωμάτων καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας και γεγεννημένης έννομης σχέσης των δύο καταργούμενων φορέων, εκτός της ανάληψης νέων υποχρεώσεων που προκύπτουν από νέα προγράμματα και παροχές και όχι πάντως πέραν των ανειλημμένων συμβατικών ή γεγεννημένων υποχρεώσεων».

Υπό το φως των ανωτέρω, θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί εάν με τη φράση «Οι πράξεις διαχείρισης και εκπροσώπησης των μελών της Διοικούσας Επιτροπής θεωρούνται νόμιμες» νοούνται και πράξεις οι οποίες τυχόν διενεργήθηκαν καθ' υπέρβαση των αρμοδιοτήτων της προσωρινής Επιτροπής.

β). Συμφώνως προς την παρ. 4 του παρόντος, "Μετά την παρ. 6 του άρθρου 24 του ν. 3983/2011 (Α' 144) προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Η προθεσμία για την άσκηση αναγνωριστικής ή διεκδικητικής αγωγής από τον Ο.Α.Ε.Δ. για δικαιώματα που έχουν περιέλθει σε αυτόν από τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.) είναι δώδεκα έτη.»

Εν προκειμένω, πρέπει να ερευνηθεί εάν το προτεινόμενο εδάφιο πρέπει να προστεθεί στην παρ. 6 του άρθρου 24 του ν. 3983/2011 και, στην περίπτωση αυτή, εάν πρέπει να αποτελέσει νέα παράγραφο 7.

γ). Συμφώνως προς την παρ. 5.α. του προτεινόμενου άρθρου, «Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 4014/2011 προστίθεται περίπτωση ζ) ως ε-

ξής: «που η κυριότητά τους ανήκε στους καταργηθέντες Οργανισμούς Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.) και Εργατικής Εστίας (Ο.Ε.Ε.). Για τη μεταβίβαση ή σύσταση εμπράγματος δικαιώματος των ακινήτων αυτών, δεν απαιτείται Υπεύθυνη Δήλωση του Ιδιοκτήτη και Μηχανικού όπως προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 23 του Ν.4014/2011» Επίσης, στην παρ. 5β. προβλέπεται ότι «Τα υφιστάμενα κτίρια των Κ.Ε.Τ.Ε.Κ. του Ο.Α.Ε.Δ. που έχουν κατασκευαστεί μετά από δημόσιο διαγωνισμό, αλλά που στερούνται οικοδομικής άδειας, καθώς και τα κτίρια των Κ.Ε.Τ.Ε.Κ. με οικοδομική άδεια στα οποία έχουν γίνει αυθαίρετες κατασκευές και αλλαγή χρήσης σε τμήμα τους, υπάγονται στις διατάξεις του ν. 4014/2011, χωρίς να απαιτείται καμία διαδικασία ή πρόστιμο».

Σχετικώς επισημαίνεται ότι, μεταξύ των δικαιολογητικών της παρ. 2 του άρθρου 24 του ν. 4014/2011 τα οποία περιέχονται στον φάκελο που υποβάλλει ο φερόμενος ως ιδιοκτήτης ή συνιδιοκτήτης του ακινήτου στο οποίο έχει εκτελεσθεί η αυθαίρετη κατασκευή ή έχει γίνει αυθαίρετως αλλαγή χρήσης ή υποβάλλει ο νομίμως εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του και συνοδεύουν την απαιτούμενη Υπεύθυνη Δήλωση του ν.1599/1986, περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: α) συμπληρωμένο δελτίο ελέγχου δομικής τρωτότητας του φέροντος οργανισμού, συνοδευόμενο από αναλυτική τεχνική έκθεση αρμόδιου μηχανικού και φωτογραφίες εφόσον η αυθαίρετη κατασκευή έχει εκτελεσθεί ή η αλλαγή χρήσης έχει λάβει χώρα σε κτήρια κατοικίας, τουριστικά καταλύματα ή κτήρια που δεν περιλαμβάνονται στην επόμενη περίπτωση β (παρ. 2.β.αα του άρθρου 24 του ν. 4014/2011), ή β) εφόσον η αυθαίρετη κατασκευή ή αλλαγή χρήσης έχει εκτελεσθεί ή έχει λάβει χώρα σε κτήρια κοινωφελούς χρήσης, όπως ενδεικτικώς κτήρια συνάθροισης κοινού, περιθάλψης, κοινωνικής πρόνοιας, εκπαίδευσης, πολιτιστικών λειτουργιών, ξενοδοχεία και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις, θρησκευτικούς χώρους, εμπορικά καταστήματα, τράπεζες, κοινωφελείς οργανισμούς, δημόσιων υπηρεσιών και σε κτήρια βιομηχανικής ή βιοτεχνικής χρήσης, εξαιρουμένων των εγκαταστάσεων της Δ.Ε.Η. Α.Ε. που υπάγονται στην παραπάνω περίπτωση α, μελέτη στατικής επάρκειας αρμόδιου μηχανικού, η οποία περιλαμβάνει: i) γεωμετρική τεκμηρίωση στοιχείων και διάταξης του φέροντα οργανισμού, ii) αποτίμηση της ποιότητας των υλικών του φέροντα οργανισμού, iii) μελέτη επάρκειας του κτιρίου για δεδομένη στάθμη «επιτελεστικότητας», δηλαδή, δυνατότητας επιτέλεσης (σεισμικός συντελεστής), iv) πρόταση ενισχύσεων του υφισταμένου φορέα, εάν απαιτείται, v) αντισεισμικό έλεγχο με τον σεισμικό συντελεστή που ίσχυε στην περίοδο κατασκευής του αυθαιρέτου και τον δηλώνει ο ιδιοκτήτης (παρ. 2.β.ββ του άρθρου 24 του ν. 4014/2011).

Υπό το φως των ανωτέρω, παρατηρείται ότι η υπαγωγή άνευ δικαιολογητικών των εν λόγω κτηρίων στις ρυθμίσεις του ν. 4014/2011 συνεπάγεται τη

μη υποβολή των ως άνω εγγράφων, πιθανώς δε ούτε καν τη διεξαγωγή των ανωτέρω ελέγχων και μελετών, από τους οποίους πιστοποιείται η αντοχή και η ασφάλεια των κτηρίων.

δ). Συμφώνως προς το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5γ «(...) δεν απαιτείται η έκδοση πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης του άρθρου 6 του ν. 3661/2008 και του άρθρου 2 του Κ.Ε.Ν.Α.Κ. (Β' 407) στις περιπτώσεις μισθώσεων ή μεταβιβάσεων κτιρίων του τ. Ο.Ε.Κ. ή του τ. Ο.Ε.Ε.».

Σχετικώς σημειώνεται ότι οι ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης και η έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης των κτηρίων θεσπίστηκαν από την Οδηγία 2002/91/ΕΚ, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο της χώρας μας διά του ν. 3661/2008 «Μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και άλλες διατάξεις». Η εν λόγω Οδηγία αντικαταστάθηκε από την Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19.5.2010 «για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (αναδιατύπωση)» (ΕΕ L153 της 18.6.2010), η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο της χώρας μας δια του ν. 4122/2013 «Ενεργειακή Απόδοση Κτιρίων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις», με τις διατάξεις του οποίου καταργήθηκε ο ν. 3661/2008. Επισημαίνεται ότι τόσο στην Οδηγία 2002/91/ΕΚ όσο και στην ισχύουσα Οδηγία 2010/31/ΕΕ προβλέπονται ρητώς οι περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν απαιτείται έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης.

Υπό το φως των ανωτέρω, δημιουργείται προβληματισμός ως προς το εάν είναι δυνατόν να μην απαιτείται έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης σε περίπτωση μίσθωσης ή μεταβίβασης κτηρίων, δεδομένου ότι η εν λόγω Οδηγία είναι, ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της, δεσμευτική και δεν περιλαμβάνει σχετικές εξαιρέσεις, αντιθέτως προς την προτεινόμενη διάταξη.

7. Επί του άρθρου 36 παρ. 3 και 9

α). Στο άρθρο 36 παρ. 3 ορίζεται ότι η παράβαση των διατάξεων που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων οι οποίες περιέχονται σε νόμους ή κανονιστικές πράξεις εκδοθείσες κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 6 του β.δ. της 25 Αυγ./5 Σεπτ. 1920 «Περί κωδικοποίησης των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών κ.λπ. διατάξεων» συνεπάγεται την επιβολή των ποινικών κυρώσεων του άρθρου 72 του ν. 3850/2010 «Κώδικας Νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων». Το άρθρο 72 του ν. 3850/2010 προβλέπει ποινή τουλάχιστον έξι μηνών ή χρηματική ποινή τουλάχιστον εννιακοσίων ευρώ. Σημειώνεται ότι δια του άρθρου 31 παρ. 4 του ν. 3904/2010 όλες οι παραβάσεις των βασιλικών και προεδρικών διαταγμάτων καθώς και όλων των υπουργικών αποφάσεων που εκδόθηκαν κατ' εξου-

σιοδότηση του β.δ. της 25 Αυγ./5 Σεπτ. 1920 τιμωρούνται με κράτηση μέχρι τριών μηνών ή με πρόστιμο μέχρι τριών χιλιάδων ευρώ διότι, συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση (σελ. 12), «πρόκειται για πράξεις με μικρή κοινωνική απαξία». Προς αποφυγή σύγχυσης, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να γίνει στις καταργούμενες διατάξεις ρητή αναφορά στο άρθρο 31 παρ. 4 του ν. 3904/2010.

β). Στην παρ. 9 του παρόντος, για λόγους ορθής χρήσης της νομικής ορολογίας, στο πρώτο εδάφιο της νέας παρ. 3 του άρθρου 25 του Κώδικα Νόμων για την Υγεία και την Ασφάλεια των Εργαζομένων, όπως αντικαθίσταται δια της προτεινόμενης διάταξης, πρέπει να προστεθούν οι λέξεις «με προεδρικό» πριν από τη λέξη «διάταγμα».

8. Επί του άρθρου 42 παρ. 2

Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι οι μακροχρόνιες συμβάσεις που υπογράφονται μεταξύ της Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε. και των εξυπηρετούμενων φορέων για επαναλαμβανόμενες υπηρεσίες, όπως, λ.χ. μισθοδοσία νοσοκομείων, «δεν υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά το άρθρο 19 παρ. 7 π.δ. 774/1980».

Παρατηρείται, κατ' αρχάς, ότι, συμφώνως προς το άρθρο δεύτερο του ν. 4129/2013 «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο», το π.δ. 774/1984 καταργήθηκε από 28.2.2013 (ΦΕΚ Α' 52). Επομένως, η φράση «κατά το άρθρο 19 παρ. 7 π.δ. 774/1980» πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «κατά το άρθρο 35 παρ. 1 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ν. 4129/2013)»

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι στην παρ. 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος ορίζεται ότι «στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α. (...). β. Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει». Εξ άλλου, με το άρθρο 35 του ν. 4129/2013 κωδικοποιήθηκαν διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν στον κατοχυρωμένο συνταγματικώς έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων ιδιαίτερης αξίας που διενεργεί το Ελεγκτικό Συνέδριο. Έτσι, με την παρ. 1 του άρθρου 35 του εν λόγω νόμου, η οποία αντικατέστησε, μεταξύ άλλων, την παρ. 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980, ορίζεται ότι οι συμβάσεις εκτέλεσης έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τα ν.π.δ.δ. και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς και έχουν προϋπολογιζόμενη δαπάνη η οποία υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ, υπόκεινται, πριν από τη σύναψή τους, σε υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας, ο οποίος διενεργείται από Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Σημειώνεται ότι ο αποκλεισμός του ελέγχου του Ελε-

γκτικού Συνεδρίου στις μακροχρόνιες συμβάσεις που υπογράφονται μεταξύ της Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε. και των εξυπηρετούμενων φορέων για επαναλαμβανόμενες υπηρεσίες, ανεξαρτήτως του εάν αφορά συμβάσεις που υπερβαίνουν το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ, εισάγει εξαίρεση από τον κανόνα που θέτει το, σε εφαρμογή του άρθρου 98 παρ. 1 του Συντάγματος, άρθρο 35 του ν. 4129/2013.

9. Επί των άρθρων 43 και 54

Με την πρώτη από τις προς ψήφιση διατάξεις θεσπίζεται τριετής θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιδρυμάτων Εμπορικού Ναυτικού (Τ.Ε.Α.Π.Ι.Ε.Ν.), και ορίζεται ότι, σε περίπτωση λήξης της θητείας του Προέδρου και των μελών του Δ.Σ., «αυτή παρατείνεται αυτοδίκαια μέχρι του διορισμού νέων μελών, όχι όμως περισσότερο από τρίμηνο από τη λήξη τους».

Περαιτέρω, κατά τη δεύτερη από τις προτεινόμενες διατάξεις, «Σε περίπτωση λήξης της θητείας του προέδρου και των μελών των Τ.Δ.Ε. των Υποκαταστημάτων του Ι.Κ.Α.- Ε.Τ.Α.Μ., αυτή παρατείνεται αυτοδίκαια μέχρι του διορισμού νέων μελών και όχι περισσότερο από τρίμηνο από τη λήξη της».

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι κατά το άρθρο 13 παρ. 5 του Κ.Δ.Δ/σίας, το συλλογικό όργανο μπορεί να λειτουργήσει νομίμως επί τρίμηνο, όχι όμως και πέραν αυτού, «αν κάποια από τα μέλη του εκλείψουν ή αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο ή απολέσουν την ιδιότητα βάσει της οποίας ορίστηκαν, εφόσον, κατά τις συνεδριάσεις του, τα λοιπά μέλη επαρκούν ώστε να υπάρχει απαρτία». Ελλείπει δε μέλος και όταν αυτό απολέσει την ιδιότητα βάσει της οποίας διορίσθηκε ή έγινε μέλος του συλλογικού οργάνου, μεταξύ άλλων, και λόγω λήξης της θητείας του (βλ. και Επ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 2011, σελ. 134). Πρβλ. και Γνμδ 422/2012 Ν.Σ.Κ., κατά την οποία, και επί της λήξης της θητείας των μελών της Τ.Δ.Ε. του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ έχει ευθέως εφαρμογή το άρθρο 13 παρ. 5 του Κ.Δ.Δ/σίας.

10. Επί του άρθρου 47

Με την εν λόγω διάταξη παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση: α) στον Υπουργό Υγείας και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό να ρυθμίζουν, με κοινή απόφασή τους, «θέματα που αφορούν στη λειτουργία του Ε.Ο.Π.Υ.Υ.», β) στον Υπουργό Ναυτιλίας να ρυθμίζει «θέματα των υπηρεσιών που παραμένουν στον Οίκο Ναύτου», γ) στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας «θέματα των υπηρεσιών που παραμένουν στο Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω., Ε.Τ.Α.Α. και Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε.», και δ) στον Υπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρικής Διακυβέρνησης και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό να ρυθμίζουν, με κοινή απόφασή τους, θέματα που

αφορούν την οργανωτική διάρθρωση, τις αρμοδιότητες των οργανικών μονάδων, τους κλάδους από τους οποίους προέρχονται οι προϊστάμενοι αυτών, καθώς και κάθε άλλο θέμα που αφορά τη λειτουργία και τη στελέχωση του Οίκου Ναύτου, Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω., Ε.Τ.Α.Α. και Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε..

Συναφώς παρατηρείται ότι, για να είναι συνταγματικώς επιτρεπτή η νομοθετική εξουσιοδότηση πρέπει, καταρχάς, να είναι ειδική και ορισμένη (βλ., ενδεικτικώς, ΣτΕ 1394/1997, 2574/2009). Η εξουσιοδότηση είναι ειδική όταν περιλαμβάνει συγκεκριμένο αριθμό θεμάτων τα οποία πρέπει ή μπορούν να ρυθμισθούν με τις κανονιστικές πράξεις που θα εκδοθούν (ΣτΕ 2309/1992), και ορισμένη όταν υπάρχουν επαρκή κριτήρια, γενικές αρχές ή κατευθύνσεις που καθορίζουν τα πλαίσια της ρύθμισης των θεμάτων τα οποία αφορά (ΣτΕ 2304/1995), είναι δε αντισυνταγματική όταν κρίνεται ως γενική και αόριστη (ΣτΕ 4203/1995).

Περαιτέρω, κατά την παρ. 2 εδ. β' του άρθρου 43 του Συντάγματος, επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, να ορισθούν ως φορείς άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας, εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Ειδικότερα θέματα είναι εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερική περίπτωση του θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της εν λόγω νομοθετικής ρύθμισης (βλ. Σπηλιωτόπουλο, όπ. π., σελ. 58 επ., και Χ. Μουκίου, Η κανονιστική αρμοδιότητα της Διοίκησης, 2009, σελ. 212 επ.. Επίσης, βλ. ΣτΕ 2701/1996, 358/1998, 3364/2004, 3889/2005, 1342/2006). Ενδεικτικώς, έχει κριθεί ότι η διάταξη που παρέχει τη νομοθετική εξουσιοδότηση πρέπει να διαγράφει, έστω σε γενικές γραμμές, την ακολουθητέα διαδικασία επιλογής προσωπικού (βλ. ΣτΕ 3276/1998, 4056/2005). Λεπτομερειακό είναι το ζήτημα που αφορά στη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων, ενώ οι κύριες και ουσιώδεις ρυθμίσεις πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999). Τεχνικού χαρακτήρα είναι το θέμα που αφορά στη θέσπιση ρύθμισης για την οποία απαιτείται παρέμβαση αρμόδιου τεχνικού οργάνου (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999).

Υπό το φως των ανωτέρω, προβληματισμός γεννάται αφενός ως προς το ορισμένο των εξουσιοδοτήσεων που παρέχονται στον Υπουργό Υγείας και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό να ρυθμίζουν «θέματα που αφορούν στη λειτουργία του Ε.Ο.Π.Υ.Υ.», καθώς και στους Υπουργούς Ναυτιλίας και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας να ρυθμίζουν, αντιστοίχως, «θέματα των υπηρεσιών που παραμένουν στον Οίκο Ναύτου και στο Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω., Ε.Τ.Α.Α. και Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε.», αφετέρου ως προς την παρεχόμενη σε άλλο, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανο της Διοίκη-

σης εξουσιοδότηση, προς ρύθμιση θεμάτων που αφορούν, ιδίως, την οργανωτική διάρθρωση, τις αρμοδιότητες των οργανικών μονάδων, τους κλάδους από τους οποίους προέρχονται οι προϊστάμενοι αυτών, καθώς και κάθε άλλο θέμα που αφορά τη λειτουργία και τη στελέχωση του Οίκου Ναύτου, Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω., Ε.Τ.Α.Α. και Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε..

Αθήνα, 27.3.2013

Οι Εισηγητές

Αθανασία Διονυσοπούλου
Ειδική Επιστημονική Συνεργάτις
(Για την παρατήρηση επί του άρθρου 36)
Δημήτρης Κανελλόπουλος
Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνών
και Αμυντικών Μελετών
Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο προϊστάμενος του Β΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Στέφανος Κουτσουμπίνας
Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
Μελετών Οικονομίας, Περιβάλλοντος και Τεχνολογίας
Κώστας Παπαδημητρίου
Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
(Για τις παρατηρήσεις επί των άρθρων 19 και 23)

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών